Poštnina plačana v gotovini

Posamezna številka stane 1.— din

SLOVENSKI DELAVEC

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, ČOPOVA 1 — DELAVSKA ZBORNICA — TELEFON ŠT.: 35—29 — POŠT. ČEK. RAČUN ŠT. 17.548 — NAROČNINA: ZA ČLANE ZZD 2.— DIN MESEČNO — (24.— DIN LETNO) — ZA DRUGE NAROČNIKE 3.— DIN MESEČNO (36.— DIN LETNO) — CENE OGLASOM PO DOGOVORU — LIST IZHAJA VSAKO SOBOTO

LETO II. LJUBLJANA, SOBOTA, 3. DECEMBRA 1938. Štev. 48.

Marksizem - boljševizem pod kladivo!

RAZDIRALEC JE RAZKRINKAN.

Svet se je torej končno iztreznil. Zbudil se je iz omame internacionalnih gesel komunizma. Vstrašile so ga njegove razdiralne sile in njih žalostne posledice na narodih, ki so mu na stežaj odprli vrata, da je kakor plaz vdrl v njihovo življenje in strl njihovo moč.

Odgovorni državniki so se združili ob grobih dejstvih tega gnitja in razpada. Zaskrbela jih je usoda njihovih držav. Milijonom so se odprle oči spoznanja, svet se je preokrenil. (Kar je učila Cerkev že spočetka iz osnov komunizma samega, so državniki spoznali šele iz napovedanih posledic: Komunizem je strup). V imenu teh je spregovoril nedavno naš narodni voditelj in naš notranji minister obsodbo: **Komunizem je strup.**

POTUHNIL SE JE.

V enem zadnjih uvodnikov smo zapisali zato, da ga je treba brezpogojno uničiti. Bil bi zločin nad domovino in nad narodom, vedeti o komunizmu, kaj je, pa ne preprečiti njegovega uničevanja.

Njegov veliki trenoten poraz v svetu nas zato ne sme uspavati. Njegove uničujoče sile so se sicer potuhnile, toda poginile niso. Strup se podtalno po skrivnih rovih širi dalje. Novi zastrupljeni ga bruhajo iz sebe in ga širijo z neko zavidanja vredno trdovratno doslednostjo. Duševna raven mnogih pa je tudi že toliko izprijena, da se mu ustavljati več nočejo in ne morejo.

BOJ DO IZTREBLJENJA.

Boj je treba zato nadaljevati proti komunizmu do iztrebljenja. V vseh odtenkih ga je treba izpodrezati, v temeljih ga podminirati. V tej smeri se gibljejo razne državne zveze, ta namen zasledujejo zakoni v obrambo obstoječega reda, borijo se zato razne protiboljševiške propagande. Žal je pri vsem tem mnogo preveč slepila, več borbe za koristi kakor za zmago resnice. Prečesto le z lažjo preganjajo prevaro.

Naš narodni voditelj, ki je letos zaklical: Komunizem je strup, je zato že davno preje povedal, da komunizma ne bomo uničili samo z negativnim pobijanjem oslonjenim na zunanjo silo, ampak edino z vzporedno pozitivno graditvijo nove občestvenosti, s polaganjem občeveljavnih temeljev vsake resnično zdrave družbe: Proti ideji je treba postaviti idejo.

NE Z SVOBODNJAKARSTVOM.

Zdi se, da ta poziv ni zadosti globoko odjeknil. Niso bile duše pripravljene za sprejem novih idej in za borbo zanje. Vse naše javno življenje, zlasti vsi naši socialni pokreti so bili otrovani po breznačelnem svobodnjakarstvu, ki je v posledicah skotil komunistično pošast. Iz njih je nastopilo pravo duhovno poapnenje žil in skratka niso bili zmožni, da se skozi nje pretaka burno življenje novih pokretov, zraslih iz novih idej.

Z NA BOŽJIH TEMELJIH SLONEČO IDEOLOGIJO.

Ta prelom smo izvršili mi. Mi smo se odpovedali liberalizmu na celi črti. Mi smo zavrgli zlagano »Demokracijo«, raztrgali smo spone časovne družbe in notranje osvobojeni odkrito izpovedujemo na večnih božjih temeljih slonečo novo ideologijo o ureditvi človeške družbe. Nasproti ideji boljševiškega brezboštva stavimo idejo organizirane vernosti, nasproti komunistični hidri razbrzdanosti, povezano v organsko družbo občestvo stanov.

Mi zato nismo zgolj razdiralna sila, ki komunizem uničuje, mi smo z razkrinkavanjem njegovih slabosti še bolj konstruktiven socialen pokret, ki na trdnih osnovah in z jasnimi cilji lomi v družbi staro, zgrešeno in gradi novo, boljše in pravičnejše.

BREZ IZPOSOJENIH ODPADKOV.

Nobena lažidemokracija, fašizem, narodni socijalizem s svojim posnemanjem komunizma in nobena sila bajonetov ni po svojem bistvu na celi črti nujen nasprotnik komunizma. **To smo le mi.** Med nami in med njim sodelovanja, posnemanja in kompromisov ni. Naša organizacijska stavba je vsa iz drugega materiala in komunističnih odpadkov vanjo vzidati ne moremo.

Mi smo zato v resnici po osnovah in programu edin utemeljen, življenjsko sposoben, brezkompromisen protiboljševiški pokret. Vse pogoje imamo za stvaren boj, za uspešen napad, za končno zmago. Nam v borbi ni treba mahati po zraku. Vsak naš sunek mora prevrtati tiste papirnate stene laži in prevar, za katerimi se skriva boljševiška gniloba.

ZZD JE SPOSOBNA ZA BOJ.

ZZD je rešiteljica te miselnosti. Kakor je radi zmede vzrastla iz življenjske nujnosti, radi načelne jasnosti in doslednosti, tako gradi svoj program iz življenskih izkustev premišljeno v skladu med notranjimi silami pokreta **polne dovršenosti** in življenske nujnosti.

Programi, temelji, izkustva in nujnost zahtevajo od organizacije organiziran trojen napad na razdiralne sile boljševizma. Tepenega nasprotnika je treba po načrtu uničiti.

ZZD BO UNIČILA KOMUNIZEM.

ZZD ima za ta boj dane osnove. Ima tudi že vzgojeno organizacijo, ki sorazmerno hitro raste ob stvarnem pozitivnem delu. **S svojimi edinicami more in mora preko izbranega članstva stvoriti posebno udarno četo, da pomede z boljševiško navlako iz našega življenja. ZZD mora v okrilju svoje široke razgibanosti po odbranih skupinah v centrali in po podružnicah postati nosilka realne, stvarne borbe proti komunizmu in njegovemu zastrupljenju.**

Za ZZD velja, da je nespravljiva z boljševizmom. ZZD bo zato tudi iz sebe zgradila organizirano trajno načrtno realno borbo za razbitje komunizma.

Pod kladivo in nakovalo ga bomo dali in kladivo je že pripravljeno.

Tri leta ZZD

Te dni so minula tri leta, odkar je Zveza združenih delavcev stopila v življenje. Naš pokret je nastal iz potrebe delavskega stanu, da mu omogoči boj za zboljšanje položaja in varstvo svojih pravic v okviru slovensko-katoliške narodne skupnosti.

BOJ JE BIL TEŽAK.

Zastareli in okosteneli pokreti so se združili proti nastopajočemu pokretu slovenskega delavstva iz strahu, da ZZD ne bi odprla oči delavstvu in mu pokazala pravi vzrok mizernega položaja. Tulili so okrog nas, a ZZD je pogumno korakala po začrtani poti.

NEPRESTAN DVIG NAŠEGA DELA

Po prvem občnem zboru smo imeli jedva 2150 članov, na drugem že 4212 in od tedaj smo prekoračili število 5000. V poslovnem letu 1937-38 je ZZD podpisala 10 kolektivnih pogodb in preko 20 sporazumov v raznih tarifnih in drugih sporih. Izvršenih je bilo 403 pismenih intervencij, od katerih je bilo okoli 75% uspešnih; vršilo se je 84 sej predsedstva in znaša skupni promet 4424 dopisov. Poleg tega je bilo izvršenih 246 obiskov podružnic.

V LETU 1938.

Od zadnjega občnega zbora v maju t. l. smo podpisali že 3 kolektivne pogodbe in 5 tarifnih sporazumov. Intervencij pa je bilo v tej kratki dobi 7 mesecev 670, torej za 50% več kakor v celem poslovnem letu 1937-38. Obiskov podružnic je bilo že 107 in je prekoračil skupni promet dopisov od občnega zbora število 3000.

NAŠE ZMAGE.

V poslovnem letu 1937-38 je bila ZZD že odločilen faktor v slovenskem delavskem gibanju. Radi trdovratnosti podjetij smo se morali 7 krat poslužiti poravnalnega postopanja po čl. 15. Uredbe o minimalnih plačah. V štirih primerih je bil poravnalni postopek uspešen, v treh primerih pa smo se morali poslužiti zadnjega orožja — stavke in so bile vse uspešne.

Po drugem občnem zboru pa smo imeli že osem uspešnih poravnalnih razprav in je v šestih primerih postopanje še v teku. Obratnih zaupnikov je imela ZZD po prvem letu 24, po drugem 58 in jih ima sedaj 79. **Na plačah je ZZD SAMA priborila delavstvu čez poldrug milijon dinarjev.**

VEDREGA ČELA V BODOČNOST.

Naše delo, naši uspehi, naše zmage dokazujejo, da smo mlad pokret, ki dobiva stalen dotok svežih sil iz krvi našega naroda, iz katerega izvira in s katerim tvori nedeljivo celoto. Polni poguma korakamo v bodočnost v prepričanju, da bomo pomedli s plesnivimi pokreti lažnjivih socialistov in vodili naše delavske množice v boljšo bodočnost kot **Zveza vseh združenih slovenskih delavcev.**

Krščansko delavstvo zapušča „krščanske“ socialiste

Vedno smo zatrjevali, da bistvo krščanskega socializma Jugoslovanske strokovne zveze ni krščanstvo, ampak socializem in je zaradi tega voditeljem tega pokreta marksistični socializem bližji kakor krščanska načela ter jim ta le služijo za maskiranje njihovih levičarskih ljudskofrontaških stremljenj. Vse naše tozadevne trditve so zavračali z izgovorom, da je to le naša izmišljotina. Ves ljudskofrontaški tisk jih je vzel v zaščito proti ZZD. Očitali so nam, da smo politična organizacija, ker smo za narod in z narodom.

Končno je prišel čas, ki je pojasnil položaj: Čim so bile razpisane volitve v narodno skupščino, so se proti narodu in njegovim voditeljem združili vsi, ki bi radi v kalnem ribarili. **Vpostavljena je zloglasna ljudska fronta, v kateri so se združili fašistični JNS-arji, salonproletarski socialisti, krščanski socialisti od JSZ in Stalinovi komunisti.**

Krščansko delavstvo je začelo sprevideti gnusno demagogijo krščanskih socialistov, ki skupaj z brezbožniškimi socialisti in delavstvu sovražnimi Orjunci tvorijo sedaj priprego III. internacionali, ki je na svojem VII. kongresu l. 1935 v Moskvi pod diktatom bolgarskega bombnega atentatorja Dimitrova radi zrevolucioniranja Evrope izumila skrpucalo ljudske fronte.

Članstvo podružnice JSZ v Slovenski Bistrici je zaradi tega sklenilo, da svojim dosedanjim demagoškim voditeljem obrne hrbet in korporativno prestopi v ZZD. Podružnica JSZ v Slovenski Bistrici se je zato obrnila na centralo ZZD ter se je v nedeljo, dne 27. novembra 1938 že vršil ustanovni članski sestanek podružnice ZZD v Slovenski Bistrici, na katerega je centrala ZZD poslala svojega zastopnika, strokovnega tajnika tov. **Luzar-ja.**

Na sestanku so bivši člani JSZ izjavili, da so sedaj spoznali pravo lice JSZ in takoj, ko so zvedeli, da **kandidira predsednik mariborskega okrožja JSZ g. Kores na listi dr. Mačka skupaj z bivšim komunističnim poslancem Čančekom in bivšim socialističnim poslancem Petejanom proti voditelju katoliškega naroda dr. Korošču, potrgali znake JSZ ter sklenili korporativno prestopiti v ZZD,** ker se smatrajo za člane slovenske narodne skupnosti in obenem za zavedne krščanske delavce, za katere niso merodajna navodila kominterne temveč načela katoliške Cerkve in narodne skupnosti.

Vsi bivši člani JSZ so takoj izpolnili pristopnice in izvolili pripravljalni krajevni odbor Zveze združenih delavcev.

»Ljudska fronta« v Sloveniji je nekaj posebnega: Največji nasilnik in kapitalist Živkovičevega kova se bratsko druži s skrajnim levičarjem v boju proti večini slovenskega ljudstva.

ZZD je v službi naroda!

Delavec o politiki

Tudi o tem je treba, da mi delavci, zlasti oni, ki spadamo pod zakon o zaščiti delavcev, spregovorimo in zavzamemo jasno stališče k predstoječim političnim volitvam. To čisto iz gospodarskih razlogov in interesov našega stanu. Če se med delavci pogovarjamo o pomenu vsakojakih političnih volitev in odnosa delavstva do politike, potem moramo pogostokrat ugotoviti, da delavstvo ne razume politike v njenem bistvu in je zato do nje, skoraj lahko rečemo, hladno. Največji vzrok temu zadržanju delavstva do politike pa je nesramno izigravanje in odtujevanje političnega dela od njenega prvenstvenega namena. Če se ozremo po naši državi par let nazaj, zlasti pa v politično dobo minulega režima, tedaj bomo zasledili, da se je politika razumela samo za preganjanje nasprotnih političnih struj in koristolovsko izrabljanje za osebne koristi poedincev.

Če je katerikoli delovni stan zainteresiran na delovanje na političnem področju, potem je brez vsakega dvoma močno zainteresiran, ali vsaj mora biti delavski stan. Zakaj? Delavske pravice so pred vsem deljene in merjene po političnih zakonih, zakone pa izdeluje parlament — poslanci. Če je parlament delavskemu stanu nenaklonjen ali nesposoben pravilno ocenjevati potrebe in pravice našega stanu, tedaj ne moremo pričakovati, da bi bila delavska zakonodaja taka, da bi vsaj povprečno ustrezala zahtevam delavcev. Imamo celo vrsto različnih socijalnih predpisov in zakonov, ki prav močno posegajo v pravice našega stanu. Politika reže delavstvu dobršen del kos kruha. Delo politike ali parlamenta ni prav nič drugega, nego urejevanje poleg državnih in kulturnih problemov, urejevanje gospodarskih interesov posameznih stanov. Parlament je strogo gospodarska institucija. Če se je pri nas v zadnjih letih nad tem mnogo grešilo, je pač vzrok v delavski brezbrižnosti do politike, ki ni znalo svoje gospodarske koristi od politike dovolj močno zahtevati. Nesposobnost in politična omejenost bivših političnih voditeljev »narodovih predstavnikov« pa sama ni smatrala potrebno posvetiti dovolj pažnje upravičenim željam delavskega stanu. Kaj pomeni pravilno vodena in urejevana politika za delavski stan, pa nam najbolje dokazujejo zadnja tri leta, o katerih lahko trdimo, da so bila za delavski stan v naši državi od obstoja Jugoslavije najbolj plodonosna. Ta tri leta so nam dala celo vrsto predpisov in zakonov, samo nam v dobro. Naša soc. zakonodaja ima še mnogo hib in bo zahtevala še mnogo truda v delavskih strokovnih organizacijah s sestavljanjem predlogov in osnutkov političnemu parlamentu.

Še kratek čas nas loči od onega važnega dne, ko bo naš delavec s svojim glasom izvolil nov bodoči parlament. Če smo ugotovili, kolike važnosti je za nas delavce pravilno pojmovana politika, potem se moramo prav vsi do zadnjega volilnega upravičenca-delavca zavedati odgovornosti uvaževanja naših želja in zahtev, katere hočemo iznesti in doseči v bližnji bodočnosti v politiki. Vklopljeni smo v narodno-slovensko skupnost. Zavedati pa se moramo, da bomo v tej skupnosti kot stan delavcev pomenili le, če bomo znali uvaževati našo delavsko skupnost in kot stanovska celota ob teh važnih dneh doprinesti dokaz naše delavsko-stanovske moči. To bomo pa storili samo na ta način, če bomo vsak po svojih močeh storili prav vse, da te volitve enkrat za vselej obračunajo in napravijo konec politične zmede, katera je nam doprinesla mnogo gospodarske škode in krivic in preidemo k stvarnemu in uspešnemu urejevanju gospodarskih problemov. Svoje bodoče narodne predstavnike imamo določene. Pri izbiri smo po svojih stanovskih zastopnikih sodelovali. Prepričani smo zato, da bodo ljudje katerim je zaupana volja naroda, znali s svojo sposobnostjo in uvidevnostjo prav urejevati naše gospodarske koristi. Naša dolžnost je, da pred vsemi ostalimi stanovi v Sloveniji ali državi dokažemo našno strumnost, naše močno hotenje po možnosti napredovanja v naših izrazito delavskih interesih. Pri volitvah ne gre za zmago, ker to bi slovenski narod morda tudi brez nas dosegel. Gre za to, kakor smo že poudarili, da se s svojimi glasovi legitimiramo javnosti kot delavska celota, katera je z narodom vsa na strani svojega voditelja. Dan volitev bo plebiscit delavske stanovske zavesti in naše pripadnosti k narodu.

Gaser Albin.

Priznanje rdečega voditelja

Bivši tajnik razrešene uprave Delavske zbornice v Belgradu Luka Pavičević je ob priliki zasedanja nove skupščine Delavske zbornice podal sledeče priznanje:

»Priznam, da je minister g. Dragiša Cvetković mnogo napravil za delavstvo; on je imel več poguma kakor vsi njegovi predhodniki, da se loti vprašanj, ki se tičejo žepov delodajalcev. Pozdravljam besede predsednika, da niste prišli kot sovražniki, ampak kot borci za delavske pravice« . . .

Neznosen položaj viničarjev

Kljub prizadevanju vlade dr. Stojadinović - dr. Korošec še venomer kličejo težki socialni problemi delavskega stanu v raznovrstnih poklicih po rešitvi. Mnogo bolečih ran še mora prenašati ta stan in to mnogokrat v korist in na račun drugih stanov. Delavski stan se v mnogih poklicih močno razlikuje in v tem je tudi življenje in borba posameznih poklicev močno različna. V nobenem primeru pa ne moremo primerjati življenja in socialnega boja tovarniškega delavca s kmečkim delavcem. Viničarski poklic — lahko rečemo vpričo položaja — je danes eden izmed najbolj izpostavljenih in do skrajnosti izčrpanih. Povsod, v vsakem podjetju so med vodstvom podjetja in delavstvom sklenjene kolektivne pogodbe, ki točno določajo, koliko mora plačati lastnik podjetja za delavčevo delo, ki je neredko lažje od viničarskega, a vendar se plača tovarniškega delavca zelo razlikuje od plače viničarja. Viničar, ki dela 12 ur spomladi in jeseni, poleti pa celo po 14 ur, zasluži dnevno ne oziraje se na nadurno delo, na dan kvečjemu le 5—8 dinarjev. Razen tega ima tovarniški delavec vsak dan delo in to poleti in pozimi, viničar pa le ob gotovem času. Viničar je navezan edinole na zaslužek v pridelkih, kar si je skozi leto poleg vinogradniškega dela mimogrede prislužil, ker z delom v vinogradu mnogi odslužujejo le borno stanovanje in nastilj za živino. Redke so viničarije, kjer imajo viničarji določene manje dele orne zemlje, kjer posade le malico krompirja in koruze. Za mnoge nadalnje potrebščine n. pr. drva, krmo za živino in živež si morajo mnoge družine skrbeti z odsluževanjem pri kmetih. Mnoge družine so radi preobilnega odsluževanja pri kmetih tako zaposlene, da ne morejo skrbeti dovolj za oskrbo živine in pospravljanje svojih pri kmetih posajenih pridelkov, kar morajo čestokrat puščati v zanemar. Nekateri si služijo kruh z mlačvo pri kmetih, kjer dobe gotovo mero zmlačenega zrnja, kar se določa po množini vsega pridelka in to 11%. Viničar je od gospodarja popolnoma odvisen. Za vsako malenkost ga ali spodi iz službe ali se na drug način maščuje nad njim, kakor z odtrgovanjem s krvavimi žulji prisluženega denarja ali pridelka. Nekateri vinogradniki-delodajalci so napram viničarjem radi izvrševanja službe pretirano nastopni in jim zavidajo vsak malenkosten zamujen čas, ko viničarka oskrbuje otroke in radi tega jim odtegujejo po več »težakov«. Vsled tega ni čuda, da mnoge družine trpe nepopisno zapuščenost; zlasti viničarska mladina je povsem zapuščena, ker staršem ni dopuščeno, da bi skrbeli vsaj za potrebno snago in red v družini. Viničarska deca, zlasti mlajša, je mnogokrat podobna živalskemu bitju, ker je starši na delodajalčevo prepoved ne smejo nositi s seboj na delo in jo zapirajo skozi vse leto v temna stanovanja golo, umazano, lačno, v slami ali na tleh. Mnogo revne dece postane radi zapuščenosti v nehigijeničnih stanovanjih duševno in telesno bolno. Če se pa viničar količkaj zoperstavlja vinogradniku, tedaj mu vrže vse borno imetje iz itak na pol podrte bajte in ga spodi, pa naj bo poleti ali pozimi. Vinogradniki ozir. njihovi oskrbniki gredo kratko malo preko vseh viničarskih pravic. Zelo redki so vinogradniki, ki dajo viničarju toliko, da se vsaj za silo preživi. Še pred petimi leti je odmevalo ob vsakem vinogradniškem delu po slovenjegoriških, haloških in prleških vinogradih veselo petje in vriskanje. A sedaj? Kakor da je vse izumrlo v teh krajih, ni več tistega veselja in celo ob trgatvi, ki je vendar najveselejši čas za viničarja in vinogradnika, je vse tiho. Kako pa naj bo tudi siromak vesel, ko pa gre lačen na delo in spet lačen z dela s krvavimi žulji prisluženih 5 do 8 din na dan. Doma pa ga čaka 3 do 7 istotako lačnih otrok . . . In s temi dinarji naj potem kupi obleko, čevlje, hrano in vse drugo, kar neobhodno potrebuje za življenje.

Najhujše pa je to, da mnoge viničarske družine radi bede in pomanjkanja ne morejo zadostiti svojim verskim dolžnostim. To je zlasti za globokovernega viničarja največji udarec. Enako dorašča viničarska mladina, brezbrižna za vse višje cilje, brez Boga — in kaj postane iz te mladine, si lahko vsakdo misli.

Nujno je potrebno, da se posveti viničarskemu stanu večja pažnja, da se ga dvigne iz tega bednega stanja v dostojno življenje. Za to vrsto proletariata se je pričela resneje zanimati ZZD, da mu pribori prepotrebno socialno, moralno in versko zaščito in da se socialna zakonodaja tudi nanj razširi.

Iz novosadske Delavske zbornice

Skupščina Delavske zbonice v Novem Sadu, ki je sedaj v rokah Jugorasa je izglasovala proračun za l. 1939.

Osebne izdatke je zmanjšala od prejšnih 35% na 29%. Ustanovljena so tudi nova dopisništva in to v Senti, Bački Palanki, Indjiji, Starem Bečeju, Kneževu, Kuli, Veliki Kikindi in Vrdušku. Kot nova vrsta udejstvovanja na socialno političnem področju je predvideno prehranjevanje siromašne delavske dece in brezposelnih delavcev, za kar je skupščina odobrila 200.000 din. Razen tega je skupščina DZ sklenila, da se bodo zavzeli za izdatno zaščito vajencev.

Iz teh poročil je razvidno, da postaja DZ v Novem Sadu res delavska ustanova in ni več kakor preje molzna krava rdečih demagogov.

SOVJETSKA RUSIJA

ZGODOVINA REVOLUCIJE

(52) Od 1917—1922

(Nadaljevanje.)

Pretresljiv je njen beg iz Petrograda v Kislovodsk. Na potu mraz, lakota, tolovajstvo, morija. Z grozo je sprejela vest, da je bil njen bratranec, general Orlov umorjen. Boljševiki so častitljivega starčka in simpatičnega oficirja postavili zvezanega ob steno in mu strgali obleko raz života. Še predno pa so mogli to storiti, je uniformo sam odložil, razgalil prsa, se pobožno pokrižal ter zapovedal »streljal«. Rdeči gardisti so ga brez sodbe ustrelili ter truplo pustili ležati. Princeza Galicin pripoveduje dalje: »Koncem septembra 1918. sem sedela v sobi s svojo sestrično, vdovo Orlovo, ko naenkrat pridrvi v salon skupina do zob oboroženih rdečih gardistov. Majhen divji človek je zakričal: »Aha, buržuji, prstane sem, ure sem!« Izročila sem mu jih. Tako je vse izginilo v njegovih globokih žepih. Nesrečna vdova Orlov je potrta stala ob strani. Rdeči gardist se je zadrl na njo: »Denar sem.« Spoštljivo je odvrnila: »Mojega soproga ste ustrelili, lahko dobite tudi denar, želite morda ček?« Moj denar je namreč naložen v banki.« Vojak je potegnil revolver in nameril. Bili sva prepričani, da sva izgubljeni. Vendar nasilnež ni streljal. Prebrskal je vse omare in predale, našel pa je le nekaj cigaret. Drugi vojaki so med tem temeljito preiskali vse sobe, s seboj pa vzeli samo srebrn tintnik in pa ženski plašč. Pri moji botri Mečerski so rdeči gardisti ukradli 3000 rubljev.

K nekemu našemu sodelavcu so tudi vdrli, omare izpraznili in vse razmetali po tleh. Pri tem pa so jim padle v roke tudi generalske epolete njegovega brata. »Ali ste bili carski general?«, je vprašal komisar. — Odgovor se je glasil: »Da.« — »Ali ste carju še zvesti?« — »Prisegel sem mu, ne pečam pa se s politiko.« Odgovor na to je bil revolverski strel. Mrtev je obležal nesrečnež pred nogami odrevenelega brata, uboge žene in jokajočih otrok.«

Baš proti višjim oficirjem se je tolpa vedla posebno barbarsko. Ob času Kerenskega je nek stotnik pisal: »Naša usoda je umreti od sovražnih krogelj ali revolverja revolucionarjev ali pa umreti lakote.« A zdaj, ko so boljševiki postali absolutni gospodarji?

»Pojem oficir so skušali popolnoma zatreti, besedo oficir iz besednjaka ruskega jezika iztrgati. V bodoče nobenih oficirjev več! Vsi vojaki so si medsebojno enaki, junak in strahopetec, vojni pohabljenec in dezerter, vodnik patrole ali pa špijon. Rdeča armada si je volila svoje oficirje, pri čemer se ni ozirala na kvaliteto, pač pa le na priljubljenost pri vojaštvu. Sedali so z vojaki k isti mizi, se tikali, izustiti niso smeli nobene ostre besede, z eno besedo, morali so biti veseli, da jih sploh trpijo med seboj.

Večina starejših oficirjev se je »demokratični« armadi izognila. Razume se, da niso prejemali ne plače, ne pokojnine. Njihovi prihranki so bili ukradeni iz bank, gotovina pa pri raznih hišnih preiskavah uropana. Ko so se njihove žene in vdove z otroci postavile pred palačo Smolny, so boljševiki nesrečne oficirske žene napotili h Kornilovu, na francosko republiko ali k kapitalistom, češ da so se za te bojevale. Osiveli generali, stotniki z razstreljenimi udi so po cestah prodajali časopise in bili srečni, če so mogli odmetavati sneg ali pa vagone iztovarjati. Mnogim drugim tovarišem je še slabša predla. Nekemu admiralu so pri živem telesu odrezali nos in ušesa, več menjševiških oficirjev so počasi potapljali, dokler jih niso končno utopili. »Pomorski oficirji morajo končati v morju« so spoštljivo razlagali. V Wyborgu je soldateska pometala starejše predstojnike v vodo, jih pustila nekaj časa plavati, nato pa jim pognala kroglo v glavo. Ono mesto so nazivali »plavalna šola za odslužene oficirje.« Truplo generala Duchonina je imelo dvoje krogel v vratu in enajst ubodljajev z bajonetom. Obraz je bil posinjen od udarcev, krvoločneži so med višnjeve ustnice nesrečnega generala vtaknili gorečo cigareto ter plesali divji ples okoli njega. Krylenko je od sramu povesil oči, ni pa imel poguma, da bi bil grozno dejanje preprečil ali vsaj grajal.

V Turkestanu so generala Korovičenka raztrgali na drobne kosce. Meščani so bili primorani mimo trupla difilirati, nanj pljuvati, v vojaško blagajno pa plačevati po 30 kopejk.

V Sebastopolu so vojaki svoje oficirje postrelili samo zato, ker ni bilo več prostora v zaporih. Mrtve in težko ranjene so vsevprek pometali v grobove. Samo tu so poklali okrog tristo oficirjev.

V Simferopolu so postavili gruče po 70 oseb, meščane in oficirje, stračke in žene ter otroke ter jih med smehom in vriskom postrelili. Buržuazija ni imela nobene eksistenčne upravičenosti več.

V Eupatoriji so boljševiki vdirali v hotele in vile, da celo v bolnišnice, kjer so ropali in morili.

Neki inženir z imenom Brum je predložil načrt stroja, ki naj s pomočjo električne sile na mah ubije 500 ljudi. Trocki se je nasmejal ter ponudbo odklonil rekoč: »Saj imamo strojev dovolj, ki naše sovražnike na hiter način krajšajo za dolžino glave.«

V Saratovu so nekatere mestne svetovalce tako dolgo mučili, da so sami izvršili samoumor.

V Kijevu je bilo 16 oficirjev ustreljenih brez vsake sodbe. V Carskem Selu so umorili duhovnika, ker je molil za umorjene kozake, drugega pa, ker je priredil procesijo za skorajšen konec revolucije.

Zlasti krvav pričetek revolucije je bil v Moskvi. Tu je imel Kerenski mnogo pristašev. Boljševiki so postavili vojaško-revolucijski komite, kateremu so se predvsem pridružili vojaki. Ropanje in klanje je trajalo več dni. Več kot 3000 meščanov z ženami in otroki je bilo umorjenih. Katedralo v Kremlju in lepo cerkev sv. Blaža so zažgali. Celo sam prijatelj komunistov Gorki je moral priznati: »Strahovito pokončevanje nedolžnih.«

Tam, kjer so boljševiki s tolikšnim terorjem izvajali svojo oblast, se seveda noben meščan ni pokazal na ulico. Nihče si ni upal v javnost s svežim ovratnikom ali ovratnico. To bi ga izdalo.

Mnogo oficirjev je bilo umorjenih ali pa si je rešilo življenje z begom. Buržuazija se je morala potuhniti. Sedaj je nastopil Lenin z reorganizacijo uradništva. Za ureditev svoje oblasti je vso državo preplavil z boljševiškimi organizacijami. Na tem polju pa je bila borba izredno vroča. Nobena administracija ni hotela kloniti ali izvajati po največkrat nesmiselne zakone.

Protikomunistični komite za rešitev domovine je izdal na narod oster proglas, da s tem zaščiti uradništvo: »Meščani! 7. novembra so boljševiki proti volji naroda zločinsko del provizorne vlade zaprli, predparlament razpustili in proglasili nezakonito oblast.

Z delavskih bojišč

Iz centrale

KOLEDARČKI: Vse krajevne edinice, ki še niso naročile koledarčkov za l. 1939, pozivamo, da jih naroče čimprej. Koledarček bo po vsebini zelo bogat in ne sme biti med nami nikogar, ki bi ga ne imel. Cena je din 8.—, na vsakih 10 je eden zastonj.

TEČAJ ZZD: Radi načelne in strokovne izobrazbe prirejamo v dneh 16. in 17. decembra tečaj, na katerem bomo našim obratnim zaupnikom in odbornikom krajevnih organizacij dali najvažnejše načelne in strokovne smernice. Prijave je poslati najkasneje do 7. decembra. Vsaka krajevna edinica mora biti zastopana!

PLENARNA SEJA: Po strokovnem tečaju se bo vršila v nedeljo, dne 18. decembra ob pol 10 dopoldne v mali dvorani Delavske zbornice v Ljubljani plenarna seja ZZD. Na plenarno sejo naj krajevne edinice in okrožja pošljejo po dva zastopnika. Sporočite nam pravočasno imena delegatov!

Maribor

Tajništvo naše krajevne organizacije ZZD posluje v društvenih prostorih na Miklošičevi cesti 2 vsak dan od pol 5 do pol 7 ure zvečer. V tem času lahko člani dobijo pojasnila v vseh zadevah.

Zabukovca — Griže

V nedeljo, 20. nov. se je vršil sestanek naše podružnice ZZD, kateremu se je odzvalo recejšnje število članov. Na sestanku smo obravnavali vsa pereča vprašanja naših delavcev. Na prihodnji sestanek Vas kličemo, da po možnosti pridete vsi, ker bomo pretresali našo delovno pogodbo. To je zelo važno za vsakega člana, posebno, da se medsebojno pogovorimo glede iste, kajti delovna pogodba se mora dosledno izvajati in ne sme ostati samo na papirju.

Našim nasprotnikom dela naša podružnica precej preglavic. Neki marksist je prerokoval, da bo naša organizacija izginila kar čez noč. Temu sociologu povemo, da se to ne bo zgodilo njemu na ljubo, ker mi hočemo, da bo naša podružnica močna, pa četudi si pri tem polomite vse zobe nad nami.

Da je naša organizacija v popolnem teku delovanja, nam dokazuje to, da delavci stalno prihajajo v našo podružnico.

Ni nam treba postajati pri izplačilnem dnevu pred pozivalnico in nadlegovati z Dalmatinci vred naše sorudarje.

Naši člani so toliko zavedni, da brez vsakega opomina storijo svojo dolžnost.

Toliko v pojasnilo našim ekstremistom, ki se stalno obregavajo ob nas; če pa boste še želeli, imamo gradiva več kot dovolj za Vas, da ga Vam nudimo.

Tovariši! Mi pa vztrajno naprej! Pokažimo, da se ne pustimo motiti.

Ljubljana

Fotografi.

Pred enim letom je odbor sestavil kolektivno pogodbo, ki naj bi zaščitila pomočniško delo in zabranila vmešavanje v to stroko nekvalificiranim močem.

Nepričakovano porazno pa je bilo zanimanje za to stvar med pomočniki in pomočnicami samimi. Izmed glavnih vzrokov je bilo govoričenje nekega pomočnika, ki se je pred tem udejstvoval pri sklepanju kolektivne pogodbe v Zagrebu, katerega smisel je bil slednji: »Če je propadla v Zagrebu, bo tudi tu.« Povedal pa ni, da so ona pogajanja vodili v glavnem Židje, katerim ni bilo za sporazum, pač pa so delali ravno nasprotno: zahtevali so vse, popustili pa nikjer. Kajti njihov cilj je bil, da kolektivna pogodba propade, krivce pa pokažejo v mojstrih češ: Glejte, to so vaši sovražniki. S tem so tudi marsikoga pritegnili na marksistično stran.

Drugi vzrok so mojstri sami, ki so prepričevali uslužbence, da je vsak trud za sklenitev kolektivne pogodbe zastonj.

Vsled nezaupanja fatografskih pomočnikov v naš uspeh smo hočeš ali nočeš morali odložiti pogodbo, ki bi jo lahko obnavljali naši zanamci.

Posledica se je pokazala v naraščanju nekvalificiranih moči in šušmarjev, ki so se začeli javno pečati s fotografijo, čeprav niso imeli nobene pravice.

Ker tajniško delo združenja, ki je bilo že dosedaj veliko, sedaj pa vsled pritožb dan za dnem vedno bolj narašča, je tajnik uvidel, da je veliko bolje, če se kolektivna pogodba z nami sklene, ker bi točka o nekvalificiranih močeh in odstranjevanju šušmarjev postala zakonsko pravomočna. Obrtni zakon namreč dopušča pomožne moči, ki jih pa seveda mojstri ne uporabljajo kakor n. pr. za čiščenje ateljejev ali kot raznašalec slik itd., pač pa kot kvalificirane fotografske pomočnike.

Vprašanje je sedaj, ali bo mogel strokovni tajnik prepričati večino, da je edino kolektivna pogodba za njih kot tudi za pomočnike dobra, da odstranijo neupravičene moči ali pa bodo to važno zadevo zavrnili in zadali sebi še hujšo rano, ki bo imela za posledico še hujše stanje kot pa danes.

Groblje

V nedeljo, dne 4. decembra ob ½4 uri popoldne gostuje v Društvenem domu v Grobljah Prosvetno društvo iz Kranja. Na sporedu je pretresljiva drama v štirih dejanjih »Zadoščena krivda«. Pri igri sodelujejo naši tovariši, člani ZZD iz Kranja. Zato vabimo vse naše člane tudi iz okoliških skupin, da prisostvujejo prireditvi v čim večjem številu.

Mislinje

BOJ ZA IZVAJANJE SOCIALNE ZAKONODAJE

Iz vseh dosedaj priobčenih poročil o našem narodnem delavskem strokovnem gibanju je razvidno dvoje dejstev, ki dajejo našim socialnim razmeram svoje obiležje:

1. Zahvaljujoč se občenarodni politiki sedanje vlade **dr. Stojadinovića in Korošca**, je uveljavljena v naši državi za zaščito delavskega stanu socialna zakonodaja, za katero nas lahko zavida marsikatera modernih držav.

2. Ima naše slovensko delavstvo svojo lastno, narodni skupnosti pripadajočo strokovno organizacijo **Zvezo združenih delavcev**, ki zastavlja vse sile, da se obstoječa socialna zakonodaja v posameznih primerih tudi stvarno izvaja; skratka ZZD je tisti činitelj, ki pretvori besedo zakona v dejanje.

Omenjena dejstva tvorijo jedro tudi v naslednjem primeru:

Lesni delavci v Mislinjski dolini, ki so organizirani v ZZD, se že dalj časa zavzemajo za zboljšanje svojega položaja in primerno ureditev delovnih pogojev; vendar se je prizadeto podjetje **g. dr. Pergerja v Mislinju** doslej spretno izognilo pogajanjem in tudi zadnji razgovori, ki so se vršili dne 18. novembra med podjetjem in zastopniki delavstva, niso imeli uspeha, da se skličejo pogajanja.

Da prepreči sleherno izigravanje upravičenih delavskih zahtev, je napravila centrala ZZD vlogo na Okrajno načelstvo v Slovenjgradec in zaprosila za poravnalno razpravo. Ker bo podjetje na poziv oblasti vsekakor moralo pristati na pogajanja, bo mislinjsko delavstvo dobilo priliko, da si, v okviru obstoječih socialnih zakonov pod vodstvom ZZD, pribori boljši košček kruha.

Murska Sobota

NAŠE LASTOVKE SE VRAČAJO...

Tiho in žalostno, skoraj neslišno se zbirajo desetisoči naših sezonskih delavcev vsako spomlad, kakor lastovice v jeseni, ko se pripravljajo na odhod, se poslavljajo od svojih domačih in zamišljeno z bridkim srcem sedajo v posebne vlake, ki jih odpeljejo v razne kraje naše države in tudi izven nje za zaslužkom, s katerim bodo čez zimo prehranili sebe in svoje domače, ker jim tesna in skopa prekmurska zemlja ne more roditi toliko, kolikor jim je za življenje potrebno.

Te dni vidimo zopet naše sezonske delavce, ko se kakor lastovice spomladi vračajo v svoje domačije, izmučeni pa vendar nekoliko bolj veseli, ter bodo v krogu svojih družin preživeli zimo, si nabirali novih moči, da spomladi zopet poletijo, kakor lastovice v tuje kraje in tam stavijo tujcu na razpolago svoje moči, si zaslužijo borni košček kruha za sebe in za svoje domače.

Tako življenje desettisoč naših delavcev, za katere ne velja Uredba o minimalnih plačah in zaslužijo ti delavci za težko akordno delo, včasih le po din 70.— dnevno, čeprav delajo zjutraj od 3. pa do 10. zvečer.

Da se odstranijo vse te krivice, katere se godijo sezonskim delavcem sta Zveza združenih delavcev v Ljubljani in Zveza poljedelskih delavcev v Murski Soboti zavzele potrebne korake za čimprejšnjo razširjenje obstoječe soc. zakonodaje na vse poljedelske delavce.

Prosimo tudi Rafaelovo družbo, da na dnevni red izseljeniške ankete, katera se bo vršila meseca januarja v Murski Soboti, stavi tudi to vprašanje in da od svoje strani podpre predlog ZZD in ZPD.

JUDJE V PREKMURJU SO SE ZAČELI KRSTITI

Veliko senzacijo v Murski Soboti je vzbudila vest, da se je judovska družina Nady, veletrgovina z vinom, prekrstila in prestopila v pravoslavje. Tudi iz D. Lendave prihajajo glasovi, da se tamošnji Judje krstijo na veliko.

V Murski Soboti se že dalj časa zbirajo Judje iz zamejstva in izgleda, da mora imeti nekdo interes na tem, da se ti Judje naseljujejo v našem mestu, ker bi drugače ti ljudje ne imeli obstanka pri nas.

Mi vemo samo to in nas to tudi učijo dosedanje izkušnje, da so vsi tukajšnji Judje izkoriščevalci našega delavstva. Našemu delavcu, ki mora že leta in leta hoditi v tujino za kruhom, so tukajšnji Judje naklonjeni v toliko, da hlastajo po njegovih zaslužkih in ves svoj kapital nalagajo v trgovine in banke, kjer odirajo našega delavca z 10% obresti. V Murski Soboti, kjer je veliko pomanjkanje delavskih stanovanj, noben Jud noče zidati hiše, pač pa imajo velike palače v Zagrebu, Švici, na Madžarskem itd.

Mislimo, da je prišel čas, da se bomo morali tudi pri nas podrobneje baviti s tem vprašanjem.

V KAKŠNE NAMENE JE ZIDAN DELAVSKI DOM V MURSKI SOBOTI.

Čigav je delavski dom in kdo ga je zidal? Tako se sprašujejo dan na dan naši delavci ko prihajajo v Soboto in gledajo mogočno stavbo, katera njim nudi tako malo koristi in je tako tuja, da se čudimo, ko vidimo, da se delavci poslužujejo delavskega doma samo v neizogibnih slučajih.

Z žalostjo moramo ugotoviti, da služi delavski dom v Soboti vsemu drugemu bolj kakor pa našemu delavcu, čeprav so zidali delavski dom naši delavci s svojimi prispevki.

V delavskem domu se nahaja razen Borze dela samo ena mala sobica za delavsko zadrugo (katero je pa zadruga morala drago plačati) in v tej sobici morajo biti stisnjena vsa delavska društva in vse delavske organizacije, a vsi ostali prostori v delavskem domu so namenjeni v pridobitne namene, kjer se pase birokracija nad našim delavstvom.

V kletnih prostorih pod Borzo dela se nahaja prava greznica, od koder se širi tak smrad, da je škodljiv vsem stanovalcem v delavskem domu in tudi vsem delavcem, kateri imajo opravka na Borzi dela. Ko smo že večkrat protestirali proti tem nedostatkom, smo vselej dobili odgovor, da delavski dom po dveletnem obstoju še danes nima svoje uprave, katera bi bila kompetentna za odpravo takih in sličnih nedostatkov, a občina nima za to potrebnega denarja.

Prosimo oblastva in vse ostale faktorje, kateri so poklicani, da ščitijo delavske interese, da zadevo preiščejo in nevzdržne razmere v delavskem domu odstranijo.

Rogaška Slatina

Dogodki minulih mesecev so za našo krščansko delavsko organizacijo v Rogaški Slatini zelo pomembni. Postavljeni smo bili pred zrcalo, da se spoznamo kakšni smo. Spoznal se je tisti in spoznal je druge tisti, ki je res pravično in vestno zasledoval potek dogodkov. Ako bi organizacija v Rogaški Slatini nič drugega ne storila kakor samo to, da je razkrinkala dvorezništvo in povzročila res izborno spoznanje duhov, je že storila dovolj. A storila je še mnogo več. Žal, da žal! Mi delavci se vse premalo zavedamo prave delavske skupnosti, vse premalo cenimo delo organizacije.

Hvala Bogu, da imamo socialno čutečo vlado, socialno ministrstvo, naša slovenska ministra in socialno čutečega g. bana. Nikdar še ni imel delavec tako dobre zakone, toliko zapisanih pravic, kot jih ima danes. Zakoni so tukaj, pravice zagotovljene. Mora jih pa tudi delavec poznati; kaj pomagajo zakoni in zapisane pravice, če jih pa delavec ne pozna, ali celo noče poznati. Zato imamo organizacijo, ki nas seznanja z zakoni in se bori za nas na osnovi zakonskih predpisov. Imamo svoj časopis **»Slovenski delavec«, ki nas tedensko seznanja z delavskimi boji in pridobitvami.** Delavec mora poznati svoje pravice tako, da je v boju neoporočen, ker le takrat je bolj pravičen. Zato je tudi organizacija, da borbo prej dobro prerešeta. Delavstvo tudi zaradi tega vse premalo pozna svoje pravice, ker se premalo poslužuje svoje organizacije in, ker premalo čita svoj časopis. Delavec, ki ni organiziran in ne zasleduje delavskih bojev, je po pravici povedano žoga, s katero se lahko vsak igra in jo brca kamor hoče. Taki delavci delajo slabo sebi in celokupnemu stanu.

Mi delavci se zavedamo, da je edino krščanski svetovni nazor pravilno izhodišče za naš boj in bomo po tej poti šli naprej, v smeri našega cilja.

Hvala Bogu, delavstvo se vrača v trumah v armado, kateri načeljuje krščansko svetovni nazor. Zmaga je edino tu. Brez verske in načelne vzgoje ni dobrih in zanesljivih delavcev. Ta program smo si vzeli tudi mi ob ustanovitvi naše organizacije v Rogaški Slatini. Bodočnost je naša in nam to ne operekajo niti naši najhujši sovražniki, ker dobro vedo, da s svojo breznačelno demagogijo ne bodo uspeli.

Toliko dalj časa bo trpelo perilo

če vzameš vedno SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO

...in za namakanje žensko hvalo

DROBNE DOMAČE

Delavec Fakin se je v grobu obrnil. V Trbovljah so na gnusen način umorili orjunci Fakina. In sedaj v istih Trbovljah skupaj kandidirata »zastopnik« delavcev in zastopnik orjuncev. Fakin se je v grobu obrnil nad to izdajalsko zvezo!

Železniška proga Št. Janž-Sevnica je izgotovljena in jo bodo dne 8. decembra slovesno otvorili in predali prometu.

Prepovedan uvoz 1.000 in 500 dinarskih bankovcev. Finančni minister je izdal odlok, s katerim se prepoveduje uvažanje v našo državo dinarskih novčanic za 1.000 in 500 Din, tako v pošiljkah, kakor v potniškem in obmejnem prometu. Vsak prekršek proti temu odloku se bo kaznoval po zakonu.

Prvi zunanji minister Jugoslavije umrl. Po daljšem bolehanju je preminul v Zagrebu g. dr. Ante Trumbič po poklicu advokat in politik. Rodil se je l. 1864 v Splitu. Ob izbruhu svetovne vojne se je umaknil v inozemstvo, kjer je načeloval jugoslovanskemu odboru v Londonu, kateri je vodil priprave za zedinjenje Jugoslovanov. Leta 1917 je podpisal s predsednikom srbske vlade Pašičem na otoku Krfu pogodbo za zedinjenje Jugoslovanov iz Avstro-Ogrske s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Po izvedenem zedinjenju je postal dr. Trumbič prvi zunanji minister naše nove države. Še pred Radičevo smrtjo je prešel s hrvatskim blokom v Radičevo stranko. Sedaj ga je smrt rešila sramote, da bi skupaj kandidiral z dr. Mačkovimi in svojimi preganjalci.

Nenavadno plemenit rekord je postavil 25-letni Jakob Lovrenc iz Št. Lovrenca. Nedavno je že devetič dal svojo kri za bolnike v varaždinski bolnici. Vsega skupaj je daroval več kot deset litrov krvi. Zaradi tega se je toliko izčrpal, da dolgo ne bo sposoben za nobeno težko delo.

Med nazarence se je vpisal neki Jovan Almožan v Novem Sadu, ko je odsedel več letno ječo. Med lahkovernimi nazarenci je nabiral nato denar in ga zapravil. Vmes je tudi kradel in celo vlomil. Končno se je proglasil za vladiko. Policija ga je končno izsledila in vtaknila v zapor.

Članstvo OUZD v Ljubljani v oktobru 1938. Povprečno število zavarovancev pri OUZD v Ljubljani v oktobru mesecu 1938 je znašalo 102.839 zavarovancev. Lani v tem mesecu jih je bilo 2044 več. Med zavarovanci je bilo moških 66.267 in 36.572 žensk. Bolnikov je bilo v tem mesecu 2663, kar pomeni neznatno boljše zdravstvo kakor lani.

Povprečna mezda je znašala din 25.50, to je, za din 1.18 več kakor lani v tem mesecu.

Celokupna povprečna dnevna mezda je znašala din 2,622.301.20, ali 170.526.80 din več kakor lani.

Nekoliko večja zaposlitev v jesenskem mesecu je bila letos zaradi razmeroma ugodnejšega vremena.

Sestanki in zborovanja.

V SOBOTO, DNE 3. DECEMBRA:
SLOV. KONJICE: sestanek članstva ob 5 popoldne v Društveni dvorani.
V NEDELJO, DNE 4. DECEMBRA:
MISLINJE: sestanek delavstva ob 7 zjutraj v običajnih prostorih.
ZREČE: sestanek delavstva ob 11 dopoldne v gostilni »Tujski promet«.

Zapisana pravica

Pravice ohranjene za onemoglost, starost in smrt za rudarsko-topilniške delavce po pravilih Bratovske skladnice.

Čas članstva kakor tudi pričakovane pravice iz tega zavarovanja se ohranijo še šest mesecev po prekinitvi ali prestanku članstva osebi, ki je bila pred prekinitvijo ali prestankom članstva najmanj tri leta zavarovana za onemoglost, starost in smrt.

Čas članstva in pričakovane pravice se ohranijo razen tega tudi še v teh-le primerih:

1. Osebam, ki so vpoklicane v vojaško službo, do dveh let po njih razrešitvi od vojaške službe.
2. osebam, ki so bile zavarovane najmanj šest mesecev, a je članstvo prenehalo zaradi redukcije dela pri podjetju, do šest mesecev po redukciji in
3. osebam, ki so bile zavarovane najmanj tri leta, a je članstvo prenehalo zaradi redukcije dela, od enega leta po redukciji.

Po preteku koledarskega leta, v katerem je potekel rok, omenjen v prednjih odstavkih, mora plačati taka oseba letno priznalnino za ohranitev svojih pričakovanih pravic. Ta pristojbina znaša za vsakega člana 20 din letno in se plačuje vnaprej. Vplačati se mora najkasneje v prvih treh mesecih t. j. do dne 31. marca vsakega koledarskega leta. Če je bivši član v težkem materialnem stanju, mu sme glavni upravni odbor na njegovo prošnjo plačevanje odgoditi. Tako more s plačevanjem priznalnine ohraniti član svoje pravice do tretjine dobe svojega vštevnega članstva, ki ga želi ohraniti, v posebno opravičenih primerih kakor tudi reduciranim delavcem pa sme glavni upravni odbor podaljšati rok na polovico te dobe.

Če se pristojbina za ohranitev pričakovanih pravic ne vplača v navedenem roku in se odgoditev plačila ni dovolila, zapadejo te pravice.

Za čas prekinitve članstva se ne morejo plačevati prispevki v pokojninski oddelek.

Ohranjeni čas članstva je osnova za odmero pokojnin ob onemoglosti, starosti in smrti in se vračuna, če se začne pravica do podpore ali podaljšanje zavarovanja, kot je iztekel odrejeni rok.

Vdovi, otrokom in sirotam umrlega člana, čigar članstvo je bilo zaradi redukcije dela prekinjeno in izgubljeno, a je imel nad 10 let za pokojnino vštevnega članstva, sme glavni upravni odbor odobriti ohranitev pričakovanih pravic v pokojniskem oddelku, če se prijavijo v letu dni po smrti člana in naknadno vplačajo letno priznalnino, a je član umrl v 3 letih po prekinitvi njegovega članstva.

SONCE IN SENCE DOMA IN DRUGOD

Doma

VOLILNO GIBANJE

Kandidatna lista dr. Stojadinoviča je za celo državo potrjena. V nedeljo je imel g. predsednik vlade v Bjelini v Bosni ogromen volilni shod, katerega se je udeležilo 60.000 ljudi. Predsednik vlade je bil deležen navdušenega sprejema. V svojem govoru je med drugim povedal, da ima Jugoslavija zahvaljujoč se pameti in modri politiki na njenih mejah mir in so vse njene sile posvečene velikemu delu narodne obnove in je s tem sedanja vlada storila več kot vsi drugi skupaj pred njo. Sedanja vlada bo tudi rešila hrvaško vprašanje, toda ne tako, kakor to predlaga dr. Maček.

Voditelj Slovencev dr. Korošec je tudi imel v soboto, nedeljo in ponedeljek celo vrsto krasno uspelih sestankov in shodov po raznih krajih Slovenije. V soboto je govoril v Starem trgu pri Rakeku, istega dne zvečer pa v Preski pri Medvodah. V nedeljo je imel zborovanje v Grosupljem in na Vrhniki ter v ponedeljek v Novem mestu. V vseh teh krajih so se zbrale velike množice ljudstva, ki so svojemu narodnemu voditelju priredile veličastne sprejeme in njegove govore burno odobravale.

Kandidatna lista opozicije z nosilcem dr. Mačkom je tudi že potrjena. Tako je javnost končno le zvedela za vso ljudskofrontaško godlo, ki se je zbrala v Mačkovem volilnem loncu, čeprav posamezne skupine opozicije svoje vredne tovariše in sodruge nekam sramežljivo skrivajo pred volilci. V Ljubljani bodo na Mačkovi listi kandidirali sledeči gospodje: dr. Stanovnik krščanski socialist, dr. Brecelj Stanovnikov žlahtnik, dr. Kraigher zobozdravnik, dr. Stempihar socialist, dr. Kramer JNS-ar, dr. Jelenc socialist.

V ljubljanski okolici: ljudskofrontaša Furlan in Cerne, levičarji: Leskošek, Skrjanc in Stanko ter integralni nacionalist in bivši levičar Mravlje.

Maribor levi breg: ljudskofrontaš dr. Kukovec, nacionalist in socialist dr. Reisman in JNS-ar dr. Vauhnik.

Maribor desni breg: **predsednik JSZ g. Kores, komunist Canžek, socialist Petejan, JNS-ar Pirkmajer.**

V Ludbregu so bile preteklo nedeljo občinske volitve. V Ludbregu okolica je bila postavljena le ena lista, namreč dr. Mačkova. V občini Ludbregu trg pa sta bili dve listi, lista HSS in neodvisna meščanska lista. Glasovalo je 84% volilcev. Prva lista je dobila 309, druga pa 351 glasov. Ta poraz HSS je zbudil v javnosti mnogo pozornosti.

HRVAŠKI AKADEMIKI PROTI JUDOM

Ker je na zagrebški univerzi vpisanih 18% Judov, so hrvaški akademiki na študentovskem zborovanju sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, naj vlada izda uredbo, po kateri naj bi bil odstotek, v koliko se Judje prepuščajo na univerzo, določen in omejen.

Drugod

NEMČIJA

Po protijudovskih demonstracijah je nastopila pomiritev duhov in morajo nemški Judje zaradi pariškega atentata oddati državi eno četrtino svojega premoženja. Med Nemčijo in Francijo nameravajo podpisati nenapadalno pogodbo, kakor sta jo podpisala ob münchenski konferenci Chamberlain in Hitler. Nenapadalna pogodba ima tri dele. V 1. delu izjava o nedotakljivosti sedanjih mej, 2. del vsebuje izjavo, da se bodo vsi spori reševali po razsodišču. 3 del pa ima izjavo, da nimata obe državi ena proti drugi nobenih zahtev. — Vendar izgleda, da nemški zunanji minister ne bo mogel priti v Pariz radi podpisa pogodbe, ker hoče ljudska fronta s stavko in neredi to preprečiti.

Da prepreči v zadnjem času često se pojavljajoče zločine, je Nemška država izdala uredbo, po kateri se sodijo roparski umori in slično po posebnem sodišču tekom 2 dni in se sodba izvrši takoj. Po tej uredbi je bilo izrečenih že več smrtnih obsodb, ki so bile takoj izvršene.

POLJSKA

Evropa je zelo začudena, ker je prispela vest, da hoče Poljska stopiti v bolj prijateljske stike s Sovjeti. Nemci smatrajo, da je os tega prijateljstva naperjena proti njim, ker se niso vdali poljsko-madžarski zahtevi po skupni meji in likvidaciji Podkarpatske Rusije, za katero se Poljaki boje, da ne bi postala izhodišče osvobodilnega gibanja Ukrajincev.

ČEŠKOSLOVAŠKA

Končno so meje nove Češkoslovaške definitivno določene in začenja se doba narodne obnove. Iz brezposelnih formirajo delavske bataljone, ki izvajajo javna koristna dela. Le v Podkarpatski Rusiji še ni miru radi vpadov madžarskih terористov.

SV. OČE

Papež Pij XI. je pred kratkim dobil napad srčne astme in so bili verniki zaradi tega po vsem svetu v velikih skrbeh. Vendar se je po zadnjih poročilih zdravstveno stanje sv. očeta že zopet popravilo.

BOLIVIJA

V južnoameriški državi Bolivija so komunisti hoteli organizirati upor, ki ga pa je vlada zadušila že takoj pri začetku. Policija je zaprla okrog 20 hujskačev kot voditelje poskusa upora. Med njimi je tudi neki sovjetski državljan.

FRANCIJA

Uspehi vlade ljudske fronte so za francosko gospodarstvo naravno katastrofalni: v prihodnjem proračunskem letu bo znašal primankljaj 55 milijard frankov. Zato je min. predsednik Daladier ljudsko fronto razbil in objavil ukrepe za ozdravljenje francoskega gospodarstva. Plačancem Moskve pa to ni všeč in so nahujskali delavstvo za splošno protestno stavko. G. Daladier je ukrenil vse potrebno, da pokret rdečih sindikatov zatre.

VSEM ČLANOM IN KRAJEVNIM EDINICAM!

Milan Dujić in Momčilo Kostić iz Bora v Srbiji sta izključena za vedno iz vrst Jugorasa radi izdajstva pokreta, nedisciplinirnosti in zlorab.

Glavni odbor Jugorasa priporoča vsem članom in organizacijam, da ta dva izvrženca brez usmiljenja naženejo, ako bi se kje pojavila.

BELEŽKE

»MARIČKA« NA SHODIH

Še čez dva tisoč jih je, ki hodijo po shodih da bi poslanci postali. Zakaj bi ne šla še »Marička«. Šla je, se radi blata spodrecala in prišla celo v kamniški okraj: V eni roki je imela križ, v drugi pa srp in kladivo. Oborožena je bila tako za vse strani, za vsako množico. Šla je tudi na vse strani, pa nikjer je niso poslušali. »Narod, ki verje v križ, kladivo odklanja, volilci se kandidata s srpom boje, »da vsega zase ne požanje« so ji povsod dejali. Končno so »Maričko« pognali odkoder je prišla in upajo, da nikoli več ne bo kandidirala.

KAMELEONI

Kameleon je žival, ki barvo spreminja. Grd je in dolg jezik ima, da z njim kaline lovi, ki jim pravimo tudi gimpeljni. Njegova mast pa pomaga zoper revmatizem.

Zadnje čase pa so naravoslovci ugotovili tudi v vrsti človeka novo sorto kameleonov. Pojavili so se v izredni množini v naši domovini. Te vrste kameleonov pa Maček lovi, da z njim zase gimpeljne osvoji. Na njegovih limancah jih že kar mrgoli in barva se z barvo preliva, da značajnemu človeku jemlje vid ob drhtenju te golazni. Rdeči so plavi, plavi so rdeči, beli so plavi, beli so rdeči, vsi skup pa šekasti in z dolgimi jeziki gimpeljne love.

Škoda za to sorto, ker je gimpeljnov premalo, da bo morala decembra za stradežem poginiti. Kar jih bo pa preostalo, bodo dobili strašno revmo in še ti se bodo od žalosti in obupa iz same prostaške ljubezni med seboj goreče klali. Mast pobitih pa bodo redki preživeli »muštri« tega rodu porabili za masažo zoper decembersko revmo.

JEROBSTVO JSZ NAD KA

Predzadnja »Delavska pravica« vprašuje kako je to mogoče, da je prišel g. Pernišek v narodni odbor KA in katera organizacija ga je tja imenovala. JSZarji očitno mislijo, da so zato poklicani, da vodijo nad KA nadzorstvo in jerobstvo. Kmalu bodo zahtevali, da jim še škof dnevno pošilja svoje odločbe v odobritev in vrhovno kontrolo.

Dragi JSZ-arji, vedite, v Cerkvi je gotov red in v KA tudi, pa ne kak ljudskofrontaški, po kakršnem v Vašem vprašanju diši. G. Pernišek je prišel v KA po volji Cerkve.

SPOZNANJE BREZ KESANJA

JSZ je priznala dvoumnost izraza »krščanski socialist«, javno, odkrito v vodilnem članku »Delavske pravice«. JSZ pa kljub temu pri nazivu vztraja in se mu ne odpove, ampak naprej slepomiši, da gre samo za ime, ko dejanja drugače govore. Mi se s tem ne bomo več dosti bavili. Dovolj črnila se je že prelilo za to »imensko« borbo. Kdor še ni na jasnem, naj bere Perniškovo knjižico »Zakaj nismo krščanski socialisti«. Kdor ni slep, mora ob njej spregledati. Ne gre se JSZarjem za ime, gre se jim za uveljavljanje marksizma. Spoznanje o dvoumnosti izraza »Krščanski socialist«, je vendar prišlo celo v vrhove JSZ, samo žal brez kesanja. Mi pa pravimo, da je 12. ura tu, da prejmete za to plačilo — kazen.

IZJAVA

Podpisani izjavljam, da nisem član dveh strokovnih organizacij, kakor mi očitajo nekateri v martinu. Javno povem, da sem član le ene strokovne organizacije, Zveze združenih delavcev, in v njej hočem ostati. Ker edino ona me pravilno zastopa. Zato sem tudi njen zvesti član. Nisem pa član Narodne strokovne Zveze.

Zato prosim vse tiste, kateri kaj dvomite o meni, da s tem prenehate in vzamete na znanje, da hočem ostati v katoliških vrstah.

Jalen Ciril, delavec pri KID, obrat martinar-na.

IZ BORZE DELA.

Pri Borzi dela v Ljubljani so razpisana sledeča prosta mesta:

za 2 mizarja za pohištvena dela
1 žagarja za samico v ljubljanski okolici.
1 trgovskega potnika za fotomaterijal.
1 čevljarja za splošna dela
1 (avto)-mehanika, ki je zmožen tudi strugarskih del.

Natančnejše informacije se dobijo v upravi »Slovenskega delavca«, Ljubljana, Čopova ul. 1.

PO SVETU

Trije kralji so se mudili v Londonu na političnih obiskih: romunski kralj Karel, grški kralj Jurij II. in norveški kralj Hakon. Romunski kralj se je odpeljal iz Londona v belgijsko prestolico Bruselj, kjer je bil nekaj dni zasebni gost belgijskega kralja. Na povratku proti domu v Bukarešto se je ustavil kralj Karel še v Parizu, in v Nemčiji, kjer ga je sprejel nemški kancelar Hitler.

Šramek vstopi... Moravsko krilo ljudske stranke je sklenilo, da se tudi pridruži narodni uniji. Ta stranka bo zaradi tega že razpolagala z absolutno večino v poslanski zbornici s 231 proti 115 poslancem, kolikor jih imajo vse ostale stranke skupaj.

Glede Judov je Chamberlain sporočil, da je vlada britanske Guayane pripravljena judovskim beguncem za majhno najemnino odstopiti 25.000 kv. km svojega ozemlja. Razen tega bi bila Anglija pripravljena dati na razpolago malenkostno ozemlje 250 kv. km v afriški Tanganiki. Nekaj malega bi se dobilo tudi v Keniji in severni Rodeziji. Vendar prvenstveno prihaja v poštev amer. britanska Guayana.

Velik naliv je porušil most na reki Torre, preko katerega pelje železniška proga Videm-Čedad, Vlak, ki je vozil prav takrat preko mostu, je padel v vodo. Po dosedaj znanih podatkih je našlo smrt v valovih troje oseb, 11 pa jih je bilo ranjenih. Oblasti so uvedle preiskavo.

Plaz zemlje je podsul 200 ljudi. Na otoku Sv. Lucija na Malih Antilih se je zaradi ognjeniškega izbruha kar ves kraj razpolovil. Utrgali so se plazovi in povzročili strašna razdejanja. Več vasi je zasutih 7 m na debelo z blatom.

Prvo sveto obhajilo belgijskega prestolonaslednika. 8 letni prestolonaslednik Boudewijn je prejel prvo sv. obhajilo v grajski kapeli v Laeknu pri Bruslju. Preprosti svečanosti so prisostvovali njegov oče in drugi sorodniki. Belgijski kardinal van Roey je podaril bodočemu belgijskemu kralju dragoceno relikvijo svetega križa.

Kmečki nemiri v Ukrajini. V okraju Gajšinu je prišlo pred kratkim do krvavih bojev med policijskimi specialnimi četami in kmeti, ki so zažgali žitna skladišča z 210.000 tonami žita. V mestu Gajšinu so uporni kmetje razorožili policijo in ubili dva vodilna komunista ter plenili po državnih prodajalnah. Razdejali so tudi vsa judovska stanovanja. Rdeče oblasti so pozvale garnizijo takozvanih rdečih kozakov, naj intervenirajo in vzpostavijo red, toda kozaki niso hoteli rabiti orožja in so sami odpovedali pokorščino, vsled česar so morali pozvati čete iz Vinice, ki so upor udušile na ta način, da so vasi, ki so se uprle, zažgali in prebivalstvo do zadnjega pobili. Na to so javili, da je red in mir v teh vaseh zopet vzpostavljen, — kar jim verjamemo tudi mi.

Trpeča Moskva. Po vseh znakih sodeč stoji prebivalstvo SSR pred zimo, katere težina bo najbrže prekosila vso preteklost. Sicer so ljudje že vajeni prizorov, ki jih nudijo dolge vrste kupcev, ki se nastavljajo pred trgovinami, da bi dobili najnujnejše, vendar tako dolgih vrst ni bilo niti v prvih letih revolucije kakor to jesen. Množice stojijo pred državnimi prodajalnami in čakajo na čevlje, blago, jabolka, mleko, krompir itd.

Aprovizacijski načrti sovjetskih oblasti so popolnoma odpovedali. Po stari navadi pripisujejo sovjetski listi krivdo »saboterjem in izdajalcem proletariata« in venomer zapirajo ljudi, ali življenjskih potrebščin kljub temu ni. Ni jajc, ni masla in tudi ne goriva, čeprav v Moskvi zimo že precej čutijo. Edino mesa je bilo skozi nekaj tednov skoraj preveč na trgu; to pa radi tega, ker je nastopilo pomanjkanje krme in so morali zaklati mnogo živine. Tudi žetev je bila slaba in je vprašanje, če bo za zimo dovolj kruha. Nastavljati se morajo celo avtomobili in stojijo po cele ure v vrsti, da dobijo bencin ali nadomestne dele. Dobiti električno varovalko je sploh umetnost. Cestna razsvetljava je zelo omejena, poraba električnega toka tudi za reklamo zmanjšana. Zato je Moskva skoraj vedno v temi. Postranske ulice sploh nikoli niso razsvetljene. Takozvani galanterijski proizvodi se menda sploh ne izdelujejo, ker so tovarne vse zaposlene z naročili za vojaštvo; zaradi tega je nemogoče, da bi si človek v Moskvi, mestu z več milijoni prebivalcev mogel v trgovini kupiti žlico, žago, kavelj ali škarje. Delajo le naboje in komur to ni prav, tega z nabojem nahranijo.

STVARNO O VOLITVAH.

Če voliš Mačka — voliš Kramarja, Orjuno, teror.
Če voliš Ljotića — voliš teror, fašizem, brezpravje
Če voliš Stojadinovića - Korošca — voliš mir, kruh in svobodo.

List izdaja za konzorcij: Preželj Franc, Ljubljana. — Urejuje Križman Andrej, Tunjice. — Za uredništvo odgovarja: Pirih Milko, Ljubljana. — Za Misij. tisk.: A. Trontelj,Groblje.